

Priopćenje za medije

Luxembourg, 28. lipnja 2021.

EU-u je potreban čvršći i usklađeniji okvir za nadzor u području borbe protiv pranja novca

Iako se procjenjuje da vrijednost sumnjivih transakcija u Europi doseže stotine milijardi eura, EU ne primjenjuje usustavljen pristup sprječavanju i borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma. Relevantna tijela EU-a imaju ulogu tvoraca politika i koordinatora te ograničene izravne ovlasti, ali konkretni potezi u tom području povlače se uglavnom na nacionalnoj razini. Europski revizorski sud (Sud) u svojem je tematskom izvješću zaključio da u mjerama poduzetima na razini EU-a za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma postoje određeni nedostaci, kao i da okvir EU-a za nadzor nije usustavljen i odgovarajuće koordiniran, zbog čega se njime ne jamče usklađen pristup i jednaki uvjeti.

Pranje novca praksa je „legitimizacije” imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom njezinim uključivanjem u zakonito gospodarstvo kako bi se prikrilo njezino nezakonito podrijetlo. Europol procjenjuje da vrijednost sumnjivih transakcija odgovara iznosu od otprilike 1,3 % BDP-a EU-a. Procjenjuje se da taj iznos na globalnoj razini doseže gotovo 3 % svjetskog BDP-a. Noviji podatci pokazuju da u više od polovice država članica preko 75 % sumnjivih transakcija prijavljenih u EU-u potječe iz kreditnih institucija.

„Potrebno je otkloniti nedostatke u pogledu borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma na razini EU-a i znatno ojačati nadzornu ulogu EU-a”, izjavio je Mihails Kozlovs, član Europskog revizorskog suda zadužen za ovo izvješće. „Trebamo učiniti mnogo više kako bi se zajamčila brza i dosljedna primjena zakonodavstva EU-a. Prvi je korak da EU počne upotrebljavati uredbe umjesto direktiva kad god je to moguće s obzirom na potrebu za dosljednom provedbom zakonodavstva na razini država članica.”

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Trenutačno su ovlasti na razini EU-a za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma podijeljene među nekoliko tijela. Europska komisija osmišljava politike i prati kako ih države članice ugrađuju u svoje zakonodavstvo te provodi analize rizika. Revizori su utvrdili nedostatke u obavljanju tih zadaća. Zakonodavstvo o sprječavanju pranja novca složeno je, a njegova je provedba na razini EU-a prespora i neujednačena. Kad je riječ o postupku procjene rizika, revizori su utvrdili da se njime ne prikazuju promjene tijekom određenog razdoblja, da mu nedostaje geografska dimenzija i da se njime ne utvrđuju djelotvorno prioriteta. EU dosad nije izradio nezavisan popis visokorizičnih zemalja izvan EU-a s kojima se povezuje prijetnja unutarnjem tržištu zbog pranja novca. Isto tako, Komisija nije uspjela sastaviti ažurirane statističke podatke o tom pitanju, zbog čega je teško procijeniti pravi razmjer pranja novca i financiranja terorizma u EU-u.

Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) ima ovlasti za provođenje istraga o potencijalnom kršenju prava EU-a u tom području i već se koristilo tim ovlastima. Međutim, od 2010. to je tijelo potvrdilo samo jedan slučaj kršenja prava EU-a povezan s pranjem novca i financiranjem terorizma i nije provelo nijednu povezanu istragu na vlastitu inicijativu. Revizori su pronašli i dokaze o pokušajima lobiranja kod članova Odbora nadzornih tijela tijekom razdoblja u kojem su raspravljali o jednoj potencijalnoj preporuci u vezi s kršenjem prava EU-a. Iz toga proizlazi da su na donošenje odluka EBA-e na visokoj razini mogli utjecati nacionalni interesi (slični zaključci izneseni su i u [izvješću Suda o testiranju otpornosti na stres koje provodi EBA iz 2019.](#)). Revizori su utvrdili i da Komisija nema interne smjernice za pokretanje postupka upućivanja zahtjeva za istragu EBA-i, a kad su takvi zahtjevi i upućeni, to se činilo *ad hoc* i, u većini slučajeva, na temelju medijskih izvještaja.

Posljednji aspekt koji su revizori analizirali odnosi se na uključivanje sprječavanja pranja novca u bonitetni nadzor nad bankama u europodručju. Utvrdili su da je Europska središnja banka (ESB), koja od 2014. provodi izravan nadzor nad važnim bankama, uspješno započela s razmjenom relevantnih informacija s nacionalnim nadzornim tijelima, ali ESB ne snosi odgovornost i nema ovlasti za provođenje istraga o načinu na koji nacionalna nadzorna tijela upotrebljavaju te informacije. Kvaliteta materijala koje su dostavila nacionalna nadzorna tijela također je bila vrlo neujednačena zbog različitih nacionalnih praksi. EBA radi na ažuriranju posebnih smjernica u tom pogledu te revizori preporučuju da ih EBA dovrši te ESB i nacionalna nadzorna tijela počnu primjenjivati u što kraćem roku.

Kontekst

EU je 1991. donio prvu direktivu o sprječavanju pranja novca, koja je posljednji put ažurirana 2018., a cilj joj je suzbiti prijetnje unutarnjem tržištu koje proizlaze iz pranja novca te time spriječiti financiranje terorizma. Komisija uskoro namjerava predstaviti prijedlog o jedinstvenom nadzornom tijelu EU-a za borbu protiv sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma.

Tematsko izvješće br. 13/2021 „Napori koje EU ulaže u borbu protiv pranja novca u bankarskom sektoru nisu usustavljeni, a provedba je nedostatna” dostupno je na internetskim stranicama Suda (eca.europa.eu).

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502